

Azərbaycan
Respublikası
Səhiyyə
Nazirliyi

**ŞƏKƏRLİ DİABET (TİP 2)
XƏSTƏLİYİNİN
DİAQNOSTİKA VƏ
MÜALİCƏSİ ÜZRƏ
KLİNİK PROTOKOL**

Bakı
2009

**Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi
kollegiyasının 12 iyun 2009-cu il tarixli
17 sayılı qərarı ilə təsdiq edilmişdir**

**ŞƏKƏRLİ DİABET (TİP 2)
XƏSTƏLİYİNİN DİAQNOSTİKA
VƏ MÜALİCƏSİ ÜZRƏ
KLİNİK PROTOKOL**

Bakı - 2009

54.15

Ş 47

Ş 47 Şəkərli diabet (tip 2) xəstəliyinin diaqnostika və müalicəsi üzrə klinik protokol. – 36 səh.

Klinik protokol Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin səhiyyə islahatları çərçivəsində ictimai səhiyyə kadrlarının hazırlanması üzrə Tədbirlər proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Klinik protokolun redaktoru:

C.Məmmədov – Səhiyyə Nazirliyi İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzinin direktoru

Klinik protokolun tərtibçilər heyəti:

R.Məmməd həsənov – SN baş endokrinoloqu, ATU-nun daxili xəstəliklər kafedrasının müdiri, t.e.d., professor, ə.e.x.

V.Mirzəzadə – Azərbaycan Endokrinoloqlar Elmi Cəmiyyətinin sədri, “Metabolizm” jurnalının baş redaktoru, t.e.d.

R.Cabbarov – Respublika Endokrinologiya Mərkəzinin direktoru, t.e.n.

V.Muradov – Bakı ş. Endokrinoloji Dispanserinin baş həkimi

A.Əhmədov – İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzi tibb işçilərinin peşəkar hazırlığı şöbəsinin müdiri

G.Hacızadə – İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzi səhiyyə siyasəti və islahatlar şöbəsinin həkimi

Səhiyyə Nazirliyinin Tibbi yardımın təşkili şöbəsi tərəfindən rəy verilmişdir.

Sübutların etibarlılıq dərəcəsi və elmi tədqiqatların tipləri

Sübutların etibarlılıq dərəcəsi	Sübutların mənbələri (elmi tədqiqatların tipləri)
Ia	Sübutlar meta-analiz, sistemativ icmal və ya randomizasiya olunmuş klinik tədqiqatlardan (RKT) alınmışdır
Ib	Sübutlar ən azı bir RKT-dən alınmışdır
IIa	Sübutlar ən azı bir yaxşı planlaşdırılmış, nəzarət edilən, randomizasiya olunmamış tədqiqatdan alınmışdır
IIb	Sübutlar ən azı bir yaxşı planlaşdırılmış kvazi-eksperimental tədqiqatdan alınmışdır
III	Sübutlar təsviri tədqiqatdan (məsələn, müqayisəli, korrelyasion tədqiqatlar, ayrı-ayrı halların öyrənilməsi) alınmışdır
IV	Sübutlar ekspertlərin rəyinə və ya klinik təcrübəyə əsaslanmışdır

Tövsiyələrin etibarlılıq səviyyəsi şkalası

Tövsiyənin etibarlılıq səviyyəsi	Tövsiyənin əsaslandığı sübutların etibarlılıq dərəcəsi
A	<ul style="list-style-type: none"> • RKT-lərin yüksək keyfiyyətli meta-analizi, sistemativ icmalı və ya nəticələri uyğun populyasiyaya şamil edilə bilən, sistemativ səhv ehtimalı çox aşağı olan (++) irimiqyaslı RKT. • Sübutların etibarlılıq dərəcəsi Ia.
B	<ul style="list-style-type: none"> • Kohort və ya klinik hal - nəzarət tipli tədqiqatların yüksək keyfiyyətli (++) sistemativ icmalı, yaxud • Sistemativ səhv riski çox aşağı olan (++) yüksək keyfiyyətli kohort və ya klinik hal - nəzarət tipli tədqiqat, yaxud • Nəticələri uyğun populyasiyaya şamil edilə bilən, sistemativ səhv riski yüksək olmayan (+) RKT. • Sübutların etibarlılıq dərəcəsi Ib və IIa.
C	<ul style="list-style-type: none"> • Nəticələri uyğun populyasiyaya şamil edilə bilən, sistemativ səhv riski yüksək olmayan (+) kohort və ya klinik hal - nəzarət tipli və ya nəzarət edilən, randomizasiya olunmamış tədqiqat, yaxud • Nəticələri uyğun populyasiyaya bilavasitə şamil edilə bilməyən, sistemativ səhv riski çox aşağı olan və ya yüksək olmayan (++) və ya (+) RKT. • Sübutların etibarlılıq dərəcəsi IIb.
D	<ul style="list-style-type: none"> • Klinik hallar seriyasının təsviri, yaxud • Nəzarət edilməyən tədqiqat, yaxud • Ekspertlərin rəyi. • Yüksək səviyyəli sübutların mövcud olmamasının göstəricisidir. • Sübutların etibarlılıq dərəcəsi III və IV.

İxtisarlarm siyahısı

AQQ	– acqarına qanda qlükoza səviyyəsi
AQP	– acqarına qlikemiyanın pozulması
ASLX	– aşıqı sıxlıqlı lipoproteidlərin xolesterini
BKİ	– bədən kütləsi indeksi
DKA	– diabetik ketoasidoz
DÖNÖ	– diabet zamanı özünə nəzarətin öyrədilməsi
DPN	– distal simmetrik polineyropatiya
HbA1c	– qlikolizə olunmuş hemoqlobin
HPP	– hamiləliyin planlaşdırılması proqramı
HŞD	– hestasiya şəkərli diabeti
XBX	– xroniki böyrək çatışmazlığı
XBT-10	– Xəstəliklərin Beynəlxalq Təsnifatı, 10-cu baxış
OQTT	– oral qlükoza tolerantlığı testi
QFS	– qlomerulların filtrasiya sürəti
QQPQ	– qanda qlükozanın pasiyent tərəfindən qiymətləndirilməsi
QTP	– qlükoza tolerantlığının pozulması
QV	– qalxanabənzər vəz
PAX	– periferik arteriyaların xəstəliyi
RKT	– randomizasiya olunmuş klinik tədqiqatlar
ŞD	– şəkərli diabet
ŞD2	– şəkərli diabet (tip 2)
TBİ	– topuq-braxial indeksi
TQM	– tibbi qidalanma ilə müalicə
ÜDX	– ürək-damar xəstəliyi
ÜXX	– ürəyin xronik xəstəliyi
ÜST	– Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı
YSLX	– yüksək sıxlıqlı lipoproteidlərin xolesterini
YPKS	– yumurtalıqların polikistozu sindromu

